

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

02 iulie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal în componență:

președinte – Petru Ursache,

judecătorii – Ghenadie Nicolaev și Constantin Alerguș,

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de condamnat, împotriva sentinței Judecătoriei Rîșcani din 15 martie 2013 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 19 iunie 2013, în cauza penală privindu-l pe

Vatamaniuc Denis Stepan, născut la 15 noiembrie 1984, originar și domiciliat în s. Ușurei, r-nul Rîșcani.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 09.01.2012 – 15.03.2013;

Instanța de recurs: 02.05.2013 – 19.06.2013.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani din 15 martie 2013, adoptată în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, Vatamaniuc D. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 187 alin. (2) lit. f) Cod penal, la 3 ani închisoare fără aplicarea amenzii, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

2. Instanța de fond, *in fapt*, a constatat că Vatamaniuc D., la data de 23 decembrie 2011, aproximativ la ora 19.00, fiind în stare de ebrietate alcoolică, aflîndu-se pe str. 31 august 1989, în apropierea Spitalului raional Rîșcani, acționînd în scopul sustragerii în mod deschis a bunurilor altei persoane, a smuls din mîinile minorei Vasilieva A., care stătea în stradă împreună cu prietenele sale din clasă, telefonul mobil de model „Samsung GTS 3850”, la prețul de 2000 lei, după care a plecat, cauzîndu-i o daună materială în proporții considerabile părții vătămate.

Astfel, pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că în drept, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. f) Cod penal, jaful adică *sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare în termenul și modul prevăzut de art. 437- 448 Cod de procedură penală, a fost atacată cu recurs de către inculpat, prin care acesta a solicitat aplicarea unei pedepse mai blânde, dat fiind faptul că partea vătămată nu are careva pretenții în privința lui, iar telefonul mobil care a fost sustras de la ultima, inculpatul i l-a întors.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 19 iunie 2013, a fost respins recursul inculpatului, ca nefondat, cu menținerea sentinței atacate fără modificări.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de recurs a constatat că, prima instanță a stabilit în mod corect starea de fapt și de drept în cauză, iar inculpatul a acceptat condițiile acordului de recunoaștere a vinovăției.

Însă, în ceea ce privește alegațiile recurentului privitor la încetarea procesului penal din motivul împăcării părților, instanța a menționat că încetarea procesului penal în rezultatul împăcării părții vătămate cu bănuitul, învinuitul sau, după caz, inculpatul este reglementată atât de norma materială, cât și de cea procesual-penală.

Alin. (1) al art. 109 Cod penal, stipulează că împăcarea este actul de înlăturare a răspunderii penale pentru o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă, iar în cazul minorilor și pentru o infracțiune gravă, infracțiuni prevăzute la capitolele II - VI din Partea specială, precum și în cazurile prevăzute de procedura penală.

Potrivit art. 16 Cod penal infracțiunea prevăzută de art. 187 alin. (2) lit. f) Cod penal, este o infracțiune gravă, iar prevederile art. 109 Cod penal nu sunt incidente asupra acestor categorii de infracțiuni.

În consecință, instanța de recurs a constatat că instanța de fond la stabilirea pedepsei inculpatului, s-a ghidat de prevederile art. 61 Cod penal și de principiile individualizării pedepsei prevăzute de art. 7 și 75 Cod penal.

De asemenea, s-a mai menționat că instanța de fond corect a ajuns la concluzia că, reeducarea și corectarea inculpatului poate avea loc numai cu izolarea lui de societate, întrucât aceasta nu este prima lui condamnare, fiind în stare de recidivă simplă, iar argumentele inculpatului vis-a-vis de gravitatea pedepsei nu sunt întemeiate, dat fiind că la determinarea pedepsei instanța a ținut cont în deplin măsură de starea de recidivă și de prevederile art. 80, 82 alin. (2) și 34 Cod penal și i-a aplicat o pedeapsă în corespundere cu prevederile legii nominalizate.

Reieșind din cele enunțate, instanța de recurs a considerat, că sentința atacată urmează a fi menținută fără modificări, fiind legală și întemeiată.

6. La 17.02.2014, condamnatul atacă cu recurs în anulare sentința instanței de fond și decizia instanței de recurs, exprimându-și dezacordul cu pedeapsa stabilită de instanțele ierarhic inferioare și solicitând înlocuirea pedepsei cu închisoarea, cu o pedeapsă alternativă - munca neremunerată în folosul comunității.

În motivarea cerințelor expuse, recurentul menționează că partea vătămată nu are careva pretenții în privința lui, iar la reținere acesta a fost bătut și a fost impus să

semneze anumite hîrtii, pe cînd el în aceeași seară i-a restituit părții vătămate telefonul și în prezența ei iarăși a fost maltratat. Condamnatul consideră că procurorul avea o atitudine ostilă față de dînsul și de aceea nu a dorit ca să fie încheiată o tranzacție de împăcare, însă din partea condamnatului presiuni asupra părții vătămate nu au fost exercitate.

În drept, recurentul își fundamentează recursul în anulare înaintat pe prevederile art. 452 și 457 Cod de procedură penală.

7. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, ca fiind declarat peste termen, pentru următoarele considerente.

Potrivit art. 452 alin. (1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, persoanele menționate la art. 401 alin.(1) pct.2) și 3), precum și, în numele acestor persoane, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărîrii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac.

În conformitate cu art. 6 pct. 44) și 453 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărîrile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, numai în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărîrea atacată. Viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărîrea pronunțată, se consideră încălcarea esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale. Recursul în anulare este inadmisibil dacă nu se întemeiază pe temeiurile prevăzute în prezentul articol sau este declarat repetat.

Conform dispozițiilor art. 456 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de recurs este obligată să îndeplinească actele procedurale preparatorii și să examineze admisibilitatea în principiu a recursului în anulare în conformitate cu prevederile art. 431 și 432 Cod de procedură penală, care se aplică în mod corespunzător. În baza alin. (3) al aceluiași articol, se stipulează că în cazul constatării condițiilor prevăzute de art.432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, completul format din 3 judecători va decide asupra inadmisibilității recursului înaintat prin decizie motivată adoptată în unanimitate.

Prin urmare, la etapa examinării admisibilității în principiu a recursului în anulare declarat, instanța este obligată să verifice dacă cererea este înaintată împotriva unei hotărîri irevocabile, dacă este depusă în termenul prevăzut în art. 454 Cod de procedură penală, dacă au fost epuizate căile ordinare de atac, dacă motivul pe care se întemeiază recursul este prevăzut de art. 453 Cod de procedură penală și dacă recursul nu este declarat repetat.

La caz, Colegiul penal constată că recursul în anulare declarat de condamnat este inadmisibil din motiv că a fost declarat peste termenul legal prevăzut de lege.

Or, în argumentarea soluției respective, Colegiul menționează că, la 05 aprilie 2012, prin Legea nr. 66 în vigoare la 27 octombrie 2012, au fost efectuate modificări în art. 454 Cod de procedură penală, care reglementează termenele de declarare a recursului în anulare și din care rezultă că acesta poate fi declarat în termen de 6 luni de la data rămîinerii irevocabile a hotărîrii judecătorești sau, în cazul în care cererea a fost comunicată Guvernului Republicii Moldova de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, de la data comunicării ei.

Art.454 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, pînă la modificare, prevedea că, recursul în anulare, cu privire la latura penală, în favoarea persoanei condamnate sau a persoanei față de care s-a încetat procesul penal poate fi declarat oricînd, chiar și după decesul acestora, iar în celelalte cazuri, recursul în anulare poate fi declarat numai în termen de un an de la data cînd hotărîrea a rămas irevocabilă dacă un viciu fundamental în procedura precedentă a afectat hotărîrea atacată.

Însă, avînd în vedere că în sensul art. 3 Cod de procedură penală, în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească. Legea procesuală penală poate avea efect ultraactiv în perioada de tranziție la o nouă lege procesuală penală, însă caracterul ultraactiv trebuie să fie stipulat expres în legea nouă.

Astfel, dat fiind faptul, că în dispozițiile art. II din Legea nr. 66 din 05.04.2012 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală, nu este prevăzut caracterul ultraactiv al prevederilor art. 454 Cod de procedură penală, în redacția de pînă la intrarea în vigoare a legii menționate, termenul de declarare a recursului în anulare este cel de 6 luni.

Prin urmare, aplicarea legii procesual penale în timp are la bază principiul activității, potrivit căruia acțiunea legii de procedură înseamnă aplicarea acesteia din momentul intrării în vigoare și pînă în momentul ieșirii din vigoare.

Potrivit art. 231 alin. (4) Cod de procedură penală, termenele calculate pe luni sau pe ani expiră la sfîrșitul zilei respective a ultimei luni sau la sfîrșitul zilei și lunii respective din ultimul an. Dacă această zi cade într-o lună ce nu are zi corespunzătoare, termenul expiră în ultima zi a acestei luni.

În speța discutată termenul de 6 luni se calculează începînd cu 02 iulie 2013 și se epuizează la 03 ianuarie 2014, întrucît potrivit materialelor dosarului, s-a constatat că decizia motivată a instanței de recurs a fost expediată condamnatului la 01 iulie 2013, iar recipisa de confirmare privind înmînarea copiei hotărîrii respective datează cu 02 iulie 2013.

Or, hotărîrea irevocabilă a cărei anulare se cere, a fost pronunțată integral la data de 19 iunie 2013, adică după intrarea în vigoare a Legii nr. 66 din 05.04.2012 nominalizată mai sus și ulterior a fost expediată și recepționată de condamnat la data de 02 iulie 2013, iar recursul în anulare este declarat de către condamnat, la 17 februarie

2014 (f.d. 128), astfel fiind depășit vădit termenul de 6 luni de la data rămîinerii irevocabile a hotărîrii judecătorești care se atacă.

Termenul de recurs are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se consideră ca tardiv, deoarece legea procesual-penală nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Potrivit dispozițiilor art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală „în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.”

Astfel, potrivit formalismului legii procesual penale, avînd caracter de garanție egală pentru toate părțile interesate, în sensul dispozițiilor art. 119 din Constituția Republicii Moldova, care stipulează că împotriva hotărîrilor judecătorești, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii și, ca rațiune, satisfacerea imperativului disciplinării activității procesuale prin stabilirea unor termene peremptorii, prin dispozițiile art. 454 Cod de procedură penală *în redacția Legii nr.66 din 05.04.2012, în vigoare la 27.10.2012*, - legiuitorul a impus obligația îndeplinirii în termen a actelor de procedură la etapa recursului în anulare, sub sancțiunea decăderii din exercițiul dreptului.

Prin urmare, Colegiul penal conchide că, recurentul a declarat recursul în anulare cu depășirea termenului de 6 luni de la data pronunțării hotărîrii irevocabile a cărei anulare se cere, încălcînd astfel prevederile art. 454 Cod de procedură penală, ceea ce impune inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de condamnat.

8. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de condamnatul *Vatamaniuc Denis Stepan* împotriva sentinței Judecătoriei Rîșcani din 15 martie 2013 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 19 iunie 2013, în propria cauză penală, din motiv că este declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 01 august 2014.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Ghenadie Nicolaev

Constantin Alerguș